

BOMEN VOOR KOEIEN DE EINDSPRINT

verslag 2022

“Ik weet: ’t gebeurt, maar ik vind het niet kunnen,
Dat wij dieren het licht in hun ogen misgunnen.
Plant duizenden bomen, liefst brede en hoge
En gun een koe de schaduw in haar ogen.”

*Ivo de Wijs,
voor Bomen voor Koeien*

VERSLAG BOMEN VOOR KOEIEN 2022

Bomen voor Koeien is een campagne van Stichting wAarde, Vroege Vogels en LandschappenNL en de vele, vele Nederlanders die aan de campagne mee doen. Samen zetten wij ons in voor een mooi, dier- en klimaatvriendelijk landschap. Wij planten bomen op en langs weilanden, waaronder koeien, paarden en schapen op warme zomerdagen in de schaduw kunnen staan.

Na jarenlang campagne voeren zetten we dit jaar nog een laatste sprint in, en gaan we daarna stoppen. De redenen hiervoor worden in dit verslag toegelicht. Wij nodigen u uit om nog één keer ruimhartig met ons mee te doen.

www.bomenvoorkoeien.nl

*Foto omslag:
Ruben Schipper*

Beste deelnemer aan de campagne,

We gaan er nog één keer tegenaan....

Voor u ligt het één-na-laatste verslag van onze activiteiten.

Want we gaan er nog één jaar tegenaan, en zullen de campagne daarna stoppen. Een eindsprint, dus.

Graag leg ik uit waarom.

In Nederland gaan we soms wel heel slecht met dieren om. Wie beelden ziet van de leefomstandigheden van koeien, schapen, kippen, geiten in de bio-industrie krijgt het vaak zwaar te moede. Om nog maar niet te spreken van de talloze misstanden in slachthuizen.

Gelukkig zijn er ook veel mensen die zich daar tegen verzetten en die zelf goed voor dieren zorgen. Deze mensen doen dit vaak met de hartverwarmende betrokkenheid, die ook kenmerkend is voor deelnemers aan Bomen voor Koeien.

De campagne Bomen voor Koeien startte in het 2000. BNN/VARA's Vroege Vogel Carla van Lingen zat aan de keukentafel bij Rosalie Sprooten te praten over de koeien die ze buiten in de brandende zon hadden zien staan. Hoe die dieren daaronder te lijden hadden. Waarom er toch geen schaduw was.

'Daar moeten we toch iets aan doen,' zei Carla, dagen later, tegen mij. 'Kun jij niet iets bedenken?' En zo begonnen we, heel simpel en zonder al teveel verwachtingen, certificaten uit te geven.

Niemand, echt niemand had toen kunnen bedenken dat zoveel mensen zouden meedoen. Duizenden mensen kochten – en kopen – certificaten, en maakten zo de aanplant mogelijk.

Bekende en betrokken Nederlanders sloten zich bij de campagne aan. Koos van Zomeren hielp mee. Ivo de Wijs deed mee. En toen in maart 2005 het 50.000e certificaat werd gekocht, ontving 'Bomen voor Koeien' zelfs de felicitaties van Nobelprijswinnares Wangari Maathai, uit Kenya, die later ook beschermvrouwe van de campagne zou worden.

Veel boeren werkten mee.

Niet allemaal, helaas, maar toch.

En zo verschenen er steeds meer schaduwplaatsen in het landschap.

De meeste boompjes die we plantten waren klein, maar zijn inmiddels tot grote, volwaardige bomen uitgegroeid, waar de koeien of schapen in de zomer graag hun koelte zoeken.

Jaar na jaar, boom na boom, koe na koe.

Onderwijl bestookten wij politici, boeren en boerenorganisaties met steeds dezelfde boodschap: hittestress bij vee moet niet langer worden toegestaan. En waarom zorgen de boeren zelf niet voor een meer klimaat- en diervriendelijk landschap?

Inmiddels zijn we ruim 20 jaar en 134.811 bomen verder. Wat ons daarbij misschien wel het meeste raakt is de inzet en betrokkenheid van mensen die certificaten kopen. Van u allen. We krijgen jaarlijks honderden mails met aanmoedigingen, vragen, tips en blijken van waardering. Iedereen leeft met de dieren mee en wil dat Nederland diervriendelijker wordt.

En wij beseffen al te goed dat ieder tientje dat aan de certificaten wordt besteed, ook anders had kunnen worden uitgegeven. Het geld groeit niemand op de rug, dus als u meedoet aan Bomen voor Koeien is dat echt een keuze.

Dus dank aan iedereen die meedoet!

We willen door, en zullen dat dit jaar ook doen. Maar daarna gaan we stoppen. Het wordt steeds moeilijker om – goed verspreid over het land – boeren te vinden waar we de bomen kunnen planten. En gaandeweg wordt de eigen rol van boeren ook steeds belangrijker.

Soms, als we de weilanden bezoeken waar bomen zijn geplant, kijken de koeien ons goedmoedig in de ogen. Dan blijven we even staan en denken: we gaan er nog één jaar tegenaan.

En we hopen dit jaar nog heel veel boompjes te planten.

Namens het hele campagneteam Bomen voor Koeien,

Thomas van Slobbe

DIER- EN KLIMAATVRIENDELIJK

Vroeger stonden in ieder weiland heggen, bosjes en mooie, oude bomen. Rond het middaguur kon je de koeien, schapen en paarden vredig in de schaduw hun 'siësta' zien houden. Tegenwoordig zie je bijna alleen nog kale, door prikkeldraad begrensde, onherbergzame grasvlaktes.

Veel dieren hebben hieronder te lijden.

Tal van prachtige bomen en struiken, die van oudsher in Nederland voorkwamen, zijn bijna uitgestorven (zoals de wilde appel, de mispel, de wilde peer en de kleinbladige linde). Terwijl bomen, zeker nu, in tijden van klimaatverandering, zo belangrijk zijn.

Wij pleiten voor een mooi dier- en klimaatvriendelijk landschap, met luwteplaatsen, schaduwbomen, heggen en ecologisch beheerde bermen.

Dat lukt niet van de ene op de andere dag - boompjes groeien langzaam en er kan nog heel wat geplant worden - maar samen komen we een heel eind.

Foto: Goos Bronkhorst

HET PLANTEN VAN DE BOOMPJES

HOE?

De aanplant gebeurt in goed overleg met boeren. Deze boeren stellen zich garant voor goed, meerjarig onderhoud van alle aangeplante boompjes op hun land, zodat het grazend vee er ook echt, vele jaren, wat aan heeft. Daarbij gelden de volgende vijf regels:

- bomen en struiken van inheemse herkomst;
- passend in het landschap;
- deels aanplant van jong 'bosplantsoen', deels oudere boompjes;
- per locatie een goede balans tussen het aantal boompjes en het aantal koeien;
- aanplant in of langs weilanden, zodanig dat de boompjes goede schaduwplekken voor het grazende vee opleveren.

WAT?

Binnen de campagne Bomen voor Koeien werken wij met de volgende boomsoorten: Appel, Bittere Wilg, Boswilg, Drents Krentenboompje, Eenstijlige Meidoorn, Egelantier, Gelderse Roos, Gele Kornoelje, Geoorde Wilg, Gewone Beuk, Gewone Es, Gewone Esdoorn, Grauwe Wilg, Grijsze Wilg, Haagbeuk, Hazelaar, Hondсроos, Hulst, Inlandse Vogelkers, Kardinaalsmuts, Katwilg, Koraal Meidoorn, Laurierwilg, Lijsterbes, Peer, Pruiм, Ratelpopulier, Rode Kornoelje, Ruwe Berk, Schietwilg, Sleedoorn, Steeliep, Trosvlier, Tweestijlige Meidoorn, Veldesdoorn, Vlier, Vuilboom, Wegedoorn, Wilde Appel, Wilde Liguster, Winterlinde, Zachte Berk, Zoete Kers, Zomereik, Zomerlinde en Zwarte Els.

HOEVEEL?

In 2022 zijn 5.745 certificaten gekocht.

Daarvan waren er in het plantseizoen 2021/2022 al 180 boompjes aangeplant.

En 551 certificaten zijn zo laat in het jaar gekocht, dat de daarbij behorende boompjes niet meer konden worden besteld en geplant. (Deze 551 boompjes worden in het plantseizoen 2023/2024 meegenomen.)

Dit alles maakt dat in het afgelopen plantseizoen (november 2022 - maart 2023) **5.014** boompjes zijn aangeplant.

In het verleden waren reeds 129.797 boompjes geplant. Met de nu geplante extra 5.014 boompjes zijn er op dit moment dus, mede dankzij uw betrokkenheid, maar liefst **134.811** bomen aangeplant.

WAAR?

Wij streven naar een evenwichtige verdeling van de aanplant in het hele land.

Veel boeren willen graag meedoen aan de campagne, maar hebben er moeite mee als er mensen op hun erf komen kijken omdat de dieren dan onrustig worden. Daarom is afgesproken dat wij hun namen en de exacte plantlocaties vertrouwelijk houden.

Op bijgaande kaart is aangegeven hoe de aanplant over de verschillende regio's verdeeld is.

VERDELING PER REGIO

VAN ALLE 134.811 BOMEN DIE ZIJN AANGEPLANT

IN GESPREK MET BOER EN POLITIEK

De campagne Bomen voor Koeien doet meer dan alleen het planten van bomen. Wij zijn voortdurend in gesprek met boeren en de politiek. We schrijven brieven, mails en voeren telefoongesprekken.

Daarbij hebben we in 2021 een meldpunt ingesteld. (www.bomenvoorkoeien.nl/meldpunt). Op dit meldpunt kon iedereen ons laten weten wanneer en waar men koeien, paarden of schapen zonder schaduw in een wei ziet staan. Bij een temperatuur van 30°C of meer. Van deze meldingen hebben wij (zonder daarbij namen en adressen van boeren te noemen) een overzicht gemaakt dat aan agrariërs en aan de politiek is voorgelegd.

POLITIEK

In reactie op ons schrijven met het overzicht van meldingen, heeft het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ons namens de minister een brief gestuurd, waarin de minister stelde dat ze de campagne Bomen voor Koeien een mooi voorbeeld vond van initiatieven om het dierenwelzijn tijdens hete periodes te borgen. De minister liet ons daarbij weten dat de Tweede Kamer, vier weken na ontvangst van onze brief, een motie heeft aangenomen waarin wordt gevraagd om een Plan van Aanpak met betrekking tot hittestress bij landbouwhuisdieren.

Dit alles heeft er toe bijgedragen dat de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit dierenhouders heeft opgeroepen extra goed te letten op hun dieren. De toezichthouder meldde daarbij extra aandacht te besteden aan toezicht op de regels voor dierenwelzijn tijdens extreem warm weer. En met ingang van dit jaar (2023) gaat ze extra werk maken van het controleren of kalfjes die buitenstaan, bijvoorbeeld in boxen ofwel iglo's, voldoende worden beschermd tegen temperaturen vanaf 24 graden.

IN DE MEDIA

Met enige regelmaat vragen we ook aandacht voor de dieren in een krant. Zoals in een opinieartikel van onze hand, Dagblad Trouw op 11 augustus 2022:

“De koe heeft duidelijk te lijden. Haar tong hangt uit haar bek, haar ribben pompen heen en weer, en uit haar ogen....ik kan er geen woorden voor vinden. We kijken elkaar aan. Een adembenemende ontmoeting tussen één levend wezen en een ander. We spreken elkaars taal niet, maar verstaan elkaar in het moment. Misschien moeten we gewoon een koe wat vaker in de ogen kijken. De waarheid onder ogen zien. Het gevoel dat je dan bekruipt, zegt meer dan duizend feiten, rapporten, idealen.”

(Kijk voor het hele artikel op:

<https://www.trouw.nl/opinie/in-onze-boomloze-weilanden-hebben-koeien-het-snikheet~b99249b8/>

DE EINDSPRINT

Nog lang niet alle koeien, paarden en schapen hebben schaduw, en dat maakt het niet eenvoudig om te stoppen. Toch kunnen we er niet omheen dat het steeds moeilijker wordt om – goed verspreid over het land - boeren te vinden, waar we de bomen kunnen planten.

Daarbij komt dat het ook financieel vrij ingewikkeld wordt. De vraag naar bomen is de laatste jaren fors gestegen, en de inflatie laat ook hier zijn sporen na. De boompjes zijn inmiddels zoveel duurder geworden, dat het niet of nauwelijks meer uit kan.¹

Dit alles gebeurt in woelige tijden, waarbij er veel binnen de landbouw moet veranderen, en er dus ook veel van boeren wordt gevraagd. De eigen rol van boeren krijgt steeds meer aandacht, en dat kunnen we alleen maar toejuichen. Al beseffen we maar al te goed dat dit voor sommige boeren echt heel moeilijk is.

Aan de koeien gaat dit alles helemaal voorbij. Koeien hebben geen weet van politiek, geld of beleid. Die willen gewoon een beetje vriendelijk worden behandeld. En als het 's zomers warm is heel simpel buiten in de schaduw staan.

Daarom zetten wij nog één keer de schouders eronder.
Nog één jaar willen we zoveel mogelijk boompjes planten.
Vol goede moed en met veel enthousiasme.

¹ Om een deel van de prijsverhoging van de boompjes op te vangen, hebben wij in 2022 bij aanplant voor het eerst een kleine eigen bijdrage van de boeren gevraagd, van gemiddeld 5%, dus € 0,50, per certificaat.

Dit zullen we ook aanstaand jaar doen.

ZELF MEEDOEN

Veel mensen hebben nog nooit van Bomen voor Koeien gehoord. Misschien kunt u vrienden, familie, bekenden en collega's vragen of ze dit keer meedoen? Bijvoorbeeld door hen dit verslag te mailen?

Bomen voor Koeien is een campagne van ons allemaal. Iedereen die wil, kan hieraan bijdragen door certificaten te kopen voor 10 euro per stuk. En ieder certificaat maakt de aanplant van één boompje mogelijk.

Nog éénmaal vragen wij u mee te doen.

De eindsprint is begonnen.

Stuur – als u weer mee wil doen - een mailtje naar info@bomenvoorkoeien.nl waarin u aangeeft hoeveel certificaten u wilt kopen.

Wij sturen u dan de certificaten en factuur, en zullen de boompjes met zorg planten.

Voor een dier- en klimaatvriendelijk landschap.

